provincie Zuid-Holland

**GS brief aan Provinciale Staten**

**Provinciehuis**
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

**Datum**
27 oktober 2026

**Ons kenmerk**
PZH-2026-897975523
DOS-2025-0004924

**Bijlagen**
8

Aan Provinciale Staten

**Onderwerp:**
Ontwerp wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland herziening Water

Geachte Statenleden,

Hierbij informeren wij uw Staten over de Ontwerp Herziening Water.

De Ontwerp Herziening Water (hierna: Herziening Water) heeft betrekking op een integrale wijziging van de drie onderdelen van het Omgevingsbeleid:
- Omgevingsvisie Zuid-Holland;
- Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV);
- Omgevingsprogramma Zuid-Holland.

De vaststelling van het ontwerp wordt door GS gesplitst in twee besluiten. Het besluit vóór 1 november 2026 bevat de wateronderdelen uit de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma. In maart 2027 volgt een besluit over de vaststelling van de ontwerp Omgevingsverordening.

De onderdelen uit het Omgevingsprogramma ten behoeve van het Stroomgebiedbeheerplan worden als bijlage van het Nationaal Waterprogramma ter inzage gelegd door het Rijk. Dat is de reden dat besluitvorming over de wateronderdelen in het omgevingsprogramma (het regionaal waterprogramma) plaatsvindt vóór 1 november. Het Rijk heeft een ter inzageperiode van zes maanden die start vanaf december 2026.

De ontwerp Omgevingsvisie, het ontwerp Omgevingsprogramma en de ontwerp Omgevingsverordening worden integraal ter inzage gelegd van 6 april t/m 17 mei 2027. Deze inzageperiode valt binnen de inzageperiode van het Rijk, inzichten vanuit beide trajecten kunnen zo gelijktijdig worden meegenomen richting de vaststelling van de herziening Water.

| |
|---|
| Ontwerp<br>Een ontwerpbesluit is een voorlopige versie van een besluit van de overheid dat nog niet definitief is vastgesteld. Het bevat de inhoudelijke voorstellen, motivering en juridische onderbouwing. Het doel is om belanghebbenden de gelegenheid te geven hun mening te geven via een zienswijzenprocedure (terinzagelegging). Pas daarna kan het besluit definitief worden vastgesteld, eventueel aangepast op basis van de ontvangen reacties. |

Het Zuid-Hollands regionaal waterprogramma is een verplicht programma ter uitvoering van Europese richtlijnen. Elke zes jaar moet het regionaal waterprogramma worden geactualiseerd. Deze cyclus vormt de aanleiding voor deze herziening. Het huidige Zuid-Hollands regionaal waterprogramma is vastgesteld in 2022 en moet voor 2028 worden geactualiseerd.

Het Omgevingsbeleid
Het Omgevingsbeleid van provincie Zuid-Holland bestaat uit drie instrumenten: de Omgevingsvisie, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. De Omgevingsvisie geeft onder het kopje ‘Dit is Zuid-Holland’ een beschrijving van de huidige staat van de fysieke leefomgeving in Zuid-Holland. Daarnaast wordt onder ‘Koers van Zuid-Holland’ de toekomst, zoals de provincie die voor zich ziet, beschreven. Om daar te komen zijn ambities, beleidsdoelen en beleidskeuzes geformuleerd. In de ambities wordt omschreven waar de provincie heen wil, de beleidsdoelen geven hier richting aan en de beleidskeuzes bepalen hoe de ambities bereikt dienen te worden.

In het Omgevingsprogramma staat beschreven welke maatregelen de provincie treft (inclusief alle activiteiten die ze uitvoert) om haar visie waar te maken. Tot slot staan in de Omgevingsverordening de regels over wat wel en niet is toegestaan binnen de provinciegrenzen. Deze regels werken door naar derden en zijn gericht op het beschermen en benutten van fysieke leefomgeving. Het merendeel betreft instructieregels die voorschrijven hoe waterschappen en gemeenten bepaalde onderwerpen in hun besluiten moeten opnemen, maar er zijn ook een aantal direct werkende regels waar burgers en bedrijven zich aan moeten houden.

De Herziening Water is aangekondigd op de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten als de Herziening Regionaal Waterprogramma. De naamgeving heeft tot verwarring gezorgd over de scope van de herziening. De scope is breder, naast het programma wijzigen ook de Omgevingsvisie binnen het beleidsdoel 5.3 Leven met Water en regels uit de Omgevingsverordening die hier invulling aan geven. Om deze verwarring te verminderen is gekozen de herziening te hernoemen. De Startnotitie, destijds met titel Startnotitie herziening regionaal waterprogramma, is door Provinciale Staten vastgesteld op 25 maart 2026.

**Fase van besluitvorming**
De procedure is in de fase van het ontwerp. Het vaststellen van de ontwerp-wijzigingen, en het ter inzage leggen daarvan, is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten, conform artikel 158, eerste lid, onder b, van de Provinciewet en de ‘Werkwijze procedures Omgevingswet’.

Tijdens de behandeling van de Herziening Omgevingsbeleid 2025 is door uw Staten motie 2027 aangenomen. Motie 2027 vraagt om voorafgaand aan de terinzagelegging, de ontwerp herziening ter bespreking aan te bieden aan een commissie van PS. In de eerder opgestelde planning van de Herziening Water is geen rekening gehouden met deze tussenstap. Tijdens het proces zijn de Staten in de gelegenheid gesteld om te reageren op de uitgewerkte beleidsvoornemens in de GS brief (PZH-2026-892929190 dd. 20 juni 2026) met het onderwerp ‘consultatie PS modulaire herziening water’.

Het (definitief) vaststellen van de wijzigingen van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening zijn bevoegdheden van Provinciale Staten. Het vaststellen van de wijziging van het Omgevingsprogramma is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten, conform artikel 3.4 van de Omgevingswet. Gedeputeerde Staten bieden u naar verwachting de vast te stellen besluiten aan in het laatste kwartaal van 2027, zoals ook te zien in de planning hieronder.

**Drie brieven**

De ontwerpwijzigingen van de drie onderdelen van het Omgevingsbeleid worden met drie losse brieven aan u aangeboden. Er is namelijk per onderdeel (Omgevingsvisie, Omgevingsverordening en Omgevingsprogramma) een apart besluit nodig voor een goede en navolgbare kennisgeving in het Omgevingsloket. De ontwerpwijzigingen van de drie onderdelen zijn en worden in samenhang, als één herziening, opgesteld. De brief met de ontwerpwijzigingen aan de Omgevingsverordening ontvangt u in maart 2027.

Omgevingsloket
Het Omgevingsloket is de centrale plek waar digitale informatie over de leefomgeving onder de Omgevingswet samenkomt. Zo kan iedereen deze informatie op 1 plek bekijken en direct gebruiken. Het Omgevingsloket is onderdeel van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De ontwerpbesluiten worden gepubliceerd zodat ze zichtbaar zijn in het omgevingsloket.

**Planning**

De stappen die Herziening Water tot nu toe heeft doorlopen zijn hieronder weergegeven.

| **Moment** | **Datum** |
|---|---|
| **Technische sessie** Startnotitie RWP | 7 januari 2026 |
| Vaststelling **startnotitie** in Provinciale Staten (PS) | 25 maart 2026 |
| **Open Huis** | 9 april 2026 |
| **Internetconsultatie** | 9 april t/m 7 mei 2026 |
| Vaststelling **ontwerp** Omgevingsvisie en -programma in GS | 27 oktober 2026 |

De planning, zoals nu voorzien, voor de Herziening Water is hieronder weergegeven. Het gaat om verwachte data afhankelijk van de uitkomsten van de terinzagelegging en de door u gewenste momenten van verdere behandeling.

| **Moment** | **Datum** |
|---|---|
| Vaststelling **ontwerp** Omgevingsverordening in GS | 2 of 9 maart 2027 |
| **Provinciale Statenverkiezingen** | 17 maart 2027 |
| **Terinzagelegging** | 6 april t/m 17 mei 2027 |
| **Vaststelling incl. Nota van Beantwoording** in GS | oktober 2027 |
| Procedurevergadering Commissie Landelijk gebied (LG) | november 2027 |
| Hoorzitting Commissie LG | november 2027 |
| **Bespreekvergadering** Commissie LG | december 2027 |
| **Vaststelling** in PS | januari 2028 |
| **Inwerkingtreding** | februari 2028 |

Technische sessie Aandachtspunten Herziening Water
Behalve de reeds toegezegde technische sessie over de KRW in Q1 van 2027 willen wij u in Q3 van 2027 een technische sessie aanbieden waarin de aandachtspunten van de herziening Water kunnen worden toegelicht. Er is dan een goed beeld van de binnengekomen zienswijzen, en dus van de belangrijkste aandachtspunten in de herziening.

**Leeswijzer**
Voor een overzicht van alle wijzigingen van het omgevingsbeleid is het advies om te starten met de Nota van Motivering. Hierin is per gewijzigd onderdeel van het omgevingsbeleid aangegeven welke wijzigingen er zijn doorgevoerd in de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma. De Nota van Motivering wordt in maart 2027 aangevuld met de wijzigingen die zijn doorgevoerd in de Omgevingsverordening.

In de Ontwerp Nota van Motivering is de volgorde en indeling van beleidskeuzes uit de omgevingsvisie gevolgd. Per gewijzigd onderdeel is een motivering opgenomen, waarin uitleg wordt gegeven over het ‘hoe en waarom’ van de wijziging. Hierbij wordt inzicht gegeven in hoe de input uit de internetconsultatie of afzonderlijke participatietrajecten hebben bijgedragen aan de wijziging. Daarnaast wordt weergegeven hoe de onderzochte Omgevingseffecten uit het OER tot aanscherping van het ontwerpbeleid hebben geleid. Indien er geen Omgevingseffecten zijn onderzocht in het OER, en het beleid wel inhoudelijk wijzigt, worden de verwachte leefomgevingseffecten geschetst aan de hand van de Monitor leefomgeving. De Leefomgevingstoets (LOT) is hiermee geïntegreerd in de Nota van Motivering. In de Nota van Motivering is ook aangegeven hoe invulling is gegeven aan de moties 1944, 1945, 1947 en 1951, die reeds als afgedaan zijn beschouwd in uw Commissie Landelijk Gebied van 16 september 2026 op basis van het behandelvoorstel (PZH-2026-892217802 dd 9 juni 2026).

Na het lezen van de Nota van Motivering zijn de exacte wijzigingen na te slaan in de volgende stukken:

- Ontwerp wijziging Omgevingsvisie Zuid-Holland herziening Water (met renvooi weergave)
- Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland herziening Water (met renvooi weergave) (bijlage bij GS-brief aan PS – Omgevingsprogramma Ontwerp Herziening Water)

**Omgevingseffectrapport (OER)**
Om een beeld van de mogelijke effecten van de beleidswijzigingen te geven is een Omgevingseffectrapport (OER) opgesteld voor de wijziging van het omgevingsprogramma in het kader van de herziening Water. Het OER bevat – naast milieueffecten - ook informatie over sociale en economische effecten. Het doel van het OER is om informatie aan te leveren die nodig is voor een zorgvuldig besluit over de herziening Water.

De provincie is initiatiefnemer en bevoegd gezag voor het OER. Daarom is de DCMR gevraagd om de provincie te adviseren over haar rol als bevoegd gezag in mer-procedures. Volgens de DCMR biedt het OER op dit moment onvoldoende basis voor een zorgvuldig en goed onderbouwd besluit over de wijziging van het omgevingsprogramma in het kader van de herziening Water. Belangrijkste reden is dat volgens de DCMR niet duidelijk is of alle

maatregelen met mogelijke omgevingseffecten zijn onderzocht. Gedeputeerde Staten werken daarom aan een tijdige aanvulling op het OER ten behoeve de definitieve vaststelling van de herziening Water. Het advies van de DCMR heeft geen consequenties voor de vaststelling van het ontwerp.

**Voorafgaande besluitvorming**

- Uw Staten hebben de Startnotitie herziening regionaal waterprogramma vastgesteld op 25 maart 2026.
- Gedeputeerde Staten hebben de beleidsevaluatie Beleidsdoel 5.3, ‘Leven met Water’ vastgesteld op 21 april 2026. Deze is in uw Commissie Landelijk Gebied op 20 mei 2026 voor kennisgeving aangenomen.

**Vervolg**

Met de verzending van deze brief aan uw Staten, zijn de ontwerpstukken voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma van de herziening Water openbaar. Na het vaststellen van de ontwerp Omgevingsverordening zullen ook deze ontwerpstukken openbaar worden gemaakt. Ook onze belangrijke partners, de Zuid-Hollandse gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, belangenorganisaties, andere belangrijke stakeholders en indieners van een reactie op de internetconsultatie, zullen wij hierover informeren, voorafgaand aan de formele terinzagelegging.

De terinzagelegging zal op 6 april 2027 starten. Bij de start van de terinzagelegging zullen verschillende vormen van communicatie, waaronder sociale media, ingezet worden om de terinzagelegging onder de aandacht te brengen. Ook dan zullen de hierboven benoemde partners per mail op de hoogte gesteld worden van de terinzagelegging.

Na sluiting van de termijn van de terinzagelegging (17 mei 2027) zullen GS een Nota van Beantwoording opstellen, waarin de zienswijzen van reactie worden voorzien. Eventuele wijzigingen op basis van de zienswijzen zullen verwerkt worden. De definitieve besluiten voor wijziging van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening, samen met ter kennisname de Nota van Beantwoording en het definitieve besluit van het Omgevingsprogramma, zullen naar verwachting in oktober aan Provinciale Staten worden aangeboden.

Na inwerkingtreding ontvangt u tweejaarlijks een rapportage van de voortgang en uitvoering van maatregelen in het regionaal waterprogramma. Hiermee adviseren wij om toezegging LG/T2026.010, waarin u vraagt om een tweejaarlijkse voortgangsrapportage, als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter, ing. R. Tieman

**Bijlagen**
- Ontwerp wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland herziening Water (met renvooi weergave)
- Nota van Motivering Ontwerp Herziening Water
- Omgevingseffectrapport (OER) herziening Water
- Omgevingsprogramma na vaststelling herziening Water (service document)
- Bijlage A KRW-bijlage
- Bijlage B Operationeel grondwaterbeleid
- Bijlage C Provinciaal handelingskader beoordeling infiltratie
- Bijlage D Beleidskader grondwaterkwaliteit